

5. godišnji tečaj i međunarodna konferencija *Libraries in digital age (LIDA)*, Dubrovnik i Mljet, 25.–29. svibnja 2004.

Ovogodišnja je LIDA (*Libraries in digital age*), pod nazivom *Human Information Behaviour & Competences For Digital Libraries* i u organizaciji Odsjeka informacijskih znanosti Pedagoškoga fakulteta Sveučilišta u Osijeku i School of Communication, Information and Library Studies Rutgers University, bila posvećena korisnicima i uporabi digitalnih knjižnica, istraživanjima njihova gradiva i usluga te načinima na koje je moguće poboljšati njihovu dostupnost, proizvode, korisnost i zadovoljstvo korisnika. Konferencija je ove godine okupila 150 sudionika iz 23 zemlje svijeta, koji su, zajedno s tridesetak studenata s različitih fakulteta iz Hrvatske, u šest radnih dana prisustvovali brojnim predavanjima, prezentacijama i radionicama.

Pretkonferencijska su dana bile organizirane tri radionice. Prva, Chrisa Armstronga i Raya Lonsdale (Aberystwyth University, Wales, UK) *Digital Books for Digital Libraries: Issues Surrounding the Collection and Management of e-Books*, definirala je elektroničke knjige, prikazala njihove vrste, prednosti i ograničenja te pitanja njihova upravljanja i uporabe. Katriina Byström (The Swedish School of LIS, University College of Borås, Švedska) i Preben Hansen (Swedish Institute of Computer Science, Švedska) u *The Role of Digital Libraries in Work Task Performance by Professionals* razmatrale su ulogu digitalnih knjižnica u svakodnevnom radu stručnjaka s područja društvenih i uslužnih djelatnosti. Na primjeru njihove uporabljivosti u radu novinara i gradske uprave koji ih rabe kao dio informacijske potrage u svojim zadaćama, uspoređeno je, iz perspektive radne učinkovitosti, njihova uporabljivost u odnosu na druge upotrebljavane informacijske izvore. *Website Design and Evaluation: A Hands-On Workshop* koju su priredile Lynne Rudasill i JoAnn Jacoby (Illinois U at Urbana-Champaign, Ill., SAD) bila je namijenjena svima zainteresiranima za dizajniranje, uređivanje i oblikovanje web stranica i ostalih korisničkih sučelja, a predstavljeni su im i raspoloživi alati i tehnike kojima se mogu služiti kako bi mogli najbolje zadovoljiti potrebe svojih korisnika.

Prvi je konferencijski dan započeo otvaranjem skupa, nakon čega je slijedilo uvodno izlaganje Tefka Saračevića (School of Communication, Information and Library Studies, Rutgers University, SAD) *Human Information Behavior and Digital Libraries*, posvećeno prvoj ovogodišnjoj temi – korisnicima digitalnih knjižnica, njihovu ponašanju, informacijskim potrebama, očekivanjima i stupnju zadovoljstva postojećim uslugama, odnosno rezultatima uporabe. Ching-chih Chen (Simmons College, MA, SAD) u *The Promise of International Digital Library Collaboration for Innovative Use of Invaluable Resources* prikazala je svoj rad od stvaranja multimedijских CD-ova do velikih međunarodnih projekata, poput *Global Memory Net* i *Million Book Digital Library Project*. Denise Troll Covey (Carnegie Mellon University Libraries, SAD) u radu *The Million Book Project: Removing Obstacles to Use, Satisfaction, and Success* izložila je različita istraživanja korisničke populacije primijenjena pri dizajniranju ovoga projekta. Jo Kibbee (Illinois University at Urbana-Champaign, Ill., SAD) u *User Behavior in an Academic Library's Digital Reference Environment: Implications for Service Development* prikazala je korisničko ponašanje u okruženju digitalne informacijske službe akademskih istraživačkih knjižnica i njihovu usporedbu s profesionalnim online uslužnim službama. Radovan Vrana (Odsjek za informacijske znanosti, Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska) u izlaganju *Use of Electronic Information Resources among the Croatian Scientists in the Field of Social Sciences in a Pre-digital Library Environment: Obstacles and Opportunities* predstavio je rezultate poredbenoga istraživanja koje je proveo među znanstvenim i nastavnim osobljem fakulteta s područja društvenih znanosti u Hrvatskoj o uporabi tiskanih i elektroničkih časopisa. Različitim istraživanjima korisničke populacije i njihovoj primjeni u osmišljavanju i provedbi

stručnih projekata bila su posvećena i iduća izlaganja: Jela Steinerová, Jaroslav Šušol (Department of LIS, Comenius University, Bratislava, Slovačka) *Human Information Behaviour: Digital Library Use and Evaluation*; Adolf Knoll (National Library of the Czech Republic, Prag, Češka) *Access Impact on Technology in a Digital Library*; Gordon Dunsire (Centre for Digital Library Research, Strathclyde University, UK) *Scotland's Culture: the pilot cultural portal for Scotland*; Jadranka Stojanovski (Institut Ruđer Bošković, Zagreb, Hrvatska) *Discovering Content Pattern of the Library Web Site* te Martina Dragija Ivanović (Gradska knjižnica Zadar, Zadar, Hrvatska) i Gorana Tuškan (Gradska knjižnica Rijeka, Rijeka, Hrvatska) *Ask a Librarian: Collaborative Project of Croatian Public Libraries: Pilot Study*. Dan je završio zanimljivom radionicom *Author Workshop*, pod vodstvom Davida Bawdena, glavnoga urednika časopisa *Journal of Documentation*, namijenjenoj mladim istraživačima i poslijediplomantima o pisanju i objavljivanju znanstvenih radova.

Idući je radni dan nastavljen sličnim temama. Paul Sturges (Department of Information Science, Loughborough University, UK) u izlaganju *If Not Here, Where? The Library as Public Learning Space in the Digital Age* prikazao je suvremene trendove u uporabi britanskih javnih knjižnica kao i mogućnosti njihove buduće uporabe kao mjesta za učenje. Graham Walton (Management Research Institute, School of Informatics, Northumbria University, Newcastle u/T, UK) u *Barriers to E-learning for Health Professionals and Students: Identifying Solutions* izložio je mogućnosti učenja na daljinu na primjeru »Health EXL« projekta, dok je Gorazd Vodeb (Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Ljubljana, Slovenija) prikazao metodologiju i rezultate istraživanja korisničke populacije, ovoga puta studenata, u radu *Information Behaviour of Graduate Students: a Qualitative User Study*. Uvodnim izlaganjem Sheile Webber (Department of Information Studies, Sheffield University, UK), *Information Literacy, the Digital Library and Beyond* predstavljena je druga ovogodišnja tema *Competences For Digital Libraries*. Pojam »competences« preuzet je iz izvještaja UK Library and Information Commission report 2020 Vision, koji je ključne elemente za rad u digitalnom okruženju identificirao kao povezanost, sadržaj i sposobnosti (Connectivity, Content and Competences). Shvaćene na taj način, sposobnosti pokrivaju širok raspon relevantnih vještina i strategija za učenje osnovnih i posebnih vještina. Izlaganja Davida Bawdena (Department of Information Science, City University London, UK), Polone Vilar i Vlaste Zabukovec (Filozofski fakultet, Sveučilište u Ljubljani, Slovenija) *Competencies and Capacities for the Digital Library*, Wande V. Dole (Washburn University, Topeka, Kansas, SAD) i Jitke M. Hurych (Northern Illinois University Libraries, DeKalb, Ill., USA) *What are Core Competencies for Library Leaders in the Digital Age?* te Grahama Coulsona, Linde Banwell i Alison Pickard (Information Management Research Institute, Northumbria University, Newcastle u/T, UK) *Enabling the Electronic Information User in UK Further and Higher Education: Further Findings and Reflection from the JUBILEE Project* obradila su pojam sposobnosti iz različitih perspektiva, istražujući vještine potrebne i korisnicima i informacijskim stručnjacima koji ih uslužuju. Na kraju dana izloženo je dvadesetak plakata, kojima su informacijski stručnjaci iz različitih ustanova pokazali svoje projekte, istraživanja i primjere iz vlastitoga rada.

Informacijska pismenost, odnosno vještine korisnika u sluzenju informacijskim izvorima, bila je središnja tema izlaganja koja su slijedila u četvrtak. U *Parenting the Net Generation: How Librarians and the Media Awareness Network are Supporting Kids and their Parents in Canada* Gwynneth Evans (Media Awareness Network, Ottawa, Kanada) predstavila je kanadski projekt radionica namijenjenih educiranju roditelja o sigurnoj uporabi Interneta. Garry Hall (Dubai Women's College, Dubai, Ujedinjeni Arapski Emirati) u izlaganju *Use of a Blended Online Course in Developing Digital Library Skills of ESL Students* analizirala je vještine studentica u uporabi digitalnih informacijskih izvora tijekom seminara organiziranoga u tu svrhu, a Tuula Haavisto (Tuula Haavisto Library Knowledge

T:mi, Helsinki, Finska) u *Mass Training in Mediacy by Libraries?!: Two Finnish Projects by Public Libraries to Raise Mediacy Skills of Citizens* predstavila je nastojanja finskih javnih knjižnica da sudjeluju u medijskom opismenjavanju građana, primjerice u poticanju građana starije životne dobi da se služe Internetom i SMS-om te u organiziranju radijskoga programa »Pitaj bilo što«. Martha Crawley (Institute of Museum and Library Services, Washington, SAD) je u *IML's Role in Developing Competences for the Digital Age* predstavila djelatnost vladine agencije Institute of Museum and Library Services u promicanju digitalnih tehnologija i osposobljavanju informacijskih stručnjaka za rad s njima. Ulozi digitalnih knjižnica u obrazovanju i informacijskom opismenjavanju studenata bila su posvećena izlaganja Terrya Weecha (Illinois University at Urbana-Champaign, Ill., SAD), *MERLOT-The Digital Library of Learning Objects and the Librarians Role*, te Marte Deyrup (Seton Hall University, New Jersey, SAD) i Erde Lapp (Ruhr University, Bochum, Njemačka) *Information Competence Across the Campus: the Experience at Seton Hall University, South Orange, N. J., USA and Ruhr University Bochum, Germany*. Problemima školovanja informacijskih stručnjaka i područjima koje bi trebalo obuhvatiti njihovo obrazovanje bila su posvećena izlaganja Raymonda van Drana (School of Information Studies, Syracuse University, SAD) *Information School Movement: Building the Future of the Information Field at the Intersection of Technology, Management, Policy and Usability*, Franje Pehara (Filozofski fakultet, Sveučilište u Zadru, Hrvatska), Srećka Jelušića i Sanjice Faletar (Katedra za knjižničarstvo, Sveučilište J. J. Strossmayera, Osijek, Hrvatska), *Education for Librarians and Publishers in the Digital Environment* koji su prikazali trenutno stanje u Hrvatskoj i svijetu. Nakon izlaganja slijedila su izlaganja izdavačke kuće Elsevier, *New Content on ScienceDirect* i *Engineering Village 2 with Compendex, INSPEC NTIS and New Full-Text E-books*, te informatičke tvrtke Ovid Technologies, *Integration and Linking – Key Success for the Digital Library*.

U petak ujutro sudionici konferencije otputovali su na Mljet, a rad je nastavljen predavanjem Johna Feathera (Department of Information Science, Loughborough University, UK) *What Happens Next? or, How do We Provide a Curriculum for the Age of Digital Libraries?*, koji je pokušao odgovoriti na pitanje što su digitalne knjižnice, koje su potrebe onih koji upravljaju njima u sadašnjosti i u budućnosti te kako odgovoriti na te potrebe kroz formalno stručno obrazovanje i stalna dodatna stručna usavršavanja nakon diplome. Završna sjednica donijela je pregled tema o kojima se govorilo proteklih dana: sposobnostima za istraživanje, stipendije, objavljivanje i diseminaciju rezultata u digitalnom kontekstu; obrazovanju knjižničara, informacijskih stručnjaka i korisnika; informacijskoj pismenosti te raznim aspektima uporabe digitalnih informacija, nakon čega je slijedilo poslijepodne s počasnim gostom Eugenom Garfieldom, jednim od pionira na području informacijskih znanosti i organizacije znanja, utemeljiteljem Instituta za znanstvene informacije i izdavačem časopisa *The Scientist*.

Konferencija je završila radionicama, kako je i započela. Radionica *Historian as User of the Internet Archive: Historical Record on the Web, from "Way-back" in 1996* pod vodstvom Marije Dalbello (Rutgers University, New Brunswick, New Jersey, SAD) predstavila je arhiv Interneta, njegovu korisničku stranu i uporabu povijesnih zapisa dostupnih preko njega, kao i mogućnosti da se tim resursima služe i povjesničari. Audrone Glosiene (Vilnius University, Vilnius, Litva) u *Universities, Continuing Professional Education and Life Long Learning: How do We Fit in?* govorila je o okviru za kontinuirano stručno obrazovanje knjižničara kao informacijskih stručnjaka. Ross Todd (Rutgers University, New Brunswick, New Jersey, SAD) svoju je radionicu *Digital Library Services for Children: 13,000 Students Tell Their Story* namijenio knjižničarima koji rade s djecom, a Gisela von Dran (Syracuse University, SAD) organizirala je radionicu *Human Resource and Leadership Strategies in Libraries in Transition*, također posvećenu obrazovanju knjižničara.

Vlatka Lemić